

Keskkonnateadlikkuse programm

Angelika Verš
projektikoordinaator

19.02.2019

Homse hoidjad

Keskkonnaprogramm

- ringmajanduse programm
- atmosfääriõhu kaitse programm
- veemajanduse programm
- merekeskkonna programm
- kalanduse programm
- metsanduse programm
- looduskaitse programm
- keskkonnateadlikkuse programm

Õigusraamid

- Keskkonnatasude seadus
- Keskkonnaministri 17.02.2006 määrus nr 13
„Keskkonnakaitse valdkonna projekti rahastamise taotluse kohta esitatavad nõuded, taotluste hindamise tingimused, kord ja kriteeriumid, toetavad tegevused, otsuse tegemise, lepingu täitmise üle kontrolli teostamise ning aruandluse kord“ (kehtiv redaktsioon 25.01.2019)
- Keskkonnaprogrammi finantseerimise kord ja selle lisad (jõustunud 25.01.2019)

Kes saavad taotleda?

- Kohaliku omavalitsuse üksused
- Avalik-õiguslikud juriidilised isikud
- Keskkonnakaitsega tegelevad asutused
- Äriühingud
- MTÜ-d, SA-d
- *Haridusasutused*

Tutvu määruses toodud erisustega!

Omafinantseering

- Avalik-õiguslikel juriidilistel isikutel (va riigiasutused) vähemalt 10%
- MTÜ ja SA soovituslik 10%
- Ettevõtjatel vähemalt 50%, kui EL riigiabi õigusaktidest ei tulene teisiti

Omafinantseering peab olema rahaline!

Omafinantseeringu erisused keskkonnateadlikkuse programmis

- Messide, festivalide, loodusõhtu, -hommiku ja -retke korraldamine - 50%
- Õppepäeva/laagri korraldamine - 25%
- Filmi tootmiseks peab omafinantseering olema vähemalt 50% ja KIKi toetuse suurus ei tohi ületada 65 000 eurot (käibemaksuta)
- Telesaate tootmisel vähemalt 30% ja KIKi toetus ei tohi ületada 3800 eurot (käibemaksuta) ühe saate kohta
- Omafinantseering ei ole nõutav avalikel alus-, põhi- ja keskharidust andvatel haridusasutustel või selle pidajal kui toetust taotletakse aktiivõppeprogrammidel osalemiseks või haridusasutuses keskkonnaprojekti elluviimiseks

Keskkonnateadlikkuse programmi eesmärk

Kujundada arusaama, et:

- inimene on osa loodusest;
- loodus on majanduse ja kultuuri alus;
- keskkonnakaitse ja –kasutuse vahel peab valitsema tasakaal.

Keskkonnateadlikkuse programmi eesmärk

Toetada tegevusi, mille teemaks on:

- säästva keskkonnakasutuse põhimõtete;
- looduse ja inimühiskonna seoste;
- looduses toimuvate protsesside ja elurikkuse tundmaõppimine.

Toetatavad tegevused 2019 I voorus

- **Täiskasvanutele ja peredele suunatud:** üleriigilise kampaania, festivali, messi, loodusõhtu, -hommiku, -retke korraldamine
- **Üldharidussüsteemi õpilastele suunatud:** aktiivõppeprogrammidel osalemine, õppepäevade/laagrite läbiviimine, keskkonnaprojekti elluviimine haridusasutuses
- **Teabekandjate loomine**
- Programmi eesmärkide saavutamiseks **keskkonna-**
hariduse alase koostöö edendamine üleriiklikul ja rahvusvahelisel tasandil

Tegevused täiskasvanutele ja peredele

Programmi eesmärgi täitmiseks toetatakse:

- kindlale keskkonnateemale keskendunud erinevaid tegevusi haarava üleriigilise kampaania läbiviimist;
- festivali, messi korraldamist (toetus on kuni 50% projekti kogueelarvest);
- loodusõhtu, -hommiku, -retke korraldamist (toetus on kuni 50% projekti kogueelarvest).

Tegevused üldharidussüsteemi õpilastele - õppeprogrammid

- **Põhikooli klassi ja lasteaia** viimase ehk koolieelikute rühma osalemine loodus- ja keskkonnahariduskeskuste või keskkonnakaitse ja -kasutusega seotud ettevõtete aktiivõppeprogrammides
- Toetus **kuni 300 eurot** rühma/klassi kohta, mida saab kasutada ainult aktiivõppeprogrammi maksumuse ja transpordi kulude katteks
- Taotleja saab olla haridusasutus või selle pidaja

Õppeprogrammides osalemine

- Toetus osalemaks aktiivõppeprogrammides 2019/2020 õppeaastal
- Õppeprogrammide kavandamisel on abiks www.keskkonnaharidus.ee (RMK programmid: <http://loodusegakoos.ee/et>)
- Aktiivõppeprogramme on võimalik korraldada looduskeskuste juhendamisel ka haridusasutuse juures

Oluline õppeprogrammide puhul

- Õppetegevus toimub **loodusteaduslikel alustel**
- Õppija osaleb õppeprotsessis aktiivsetes (kogemuslikes, tegevuslikes, uurimuslikes, avastuslikes jne) tegevustes
- Omandatavate teadmiste ja oskuste kaudu kujundatakse õpilastel positiivset suhtumist loodusesse, sh elurikkusesse ning arusaama looduse ja inimtegevuse seostest

Taotlus KIKASes

- KIKASes valida programmiks „Keskkonnateadlikkuse lihtsustatud pr“
- Taotlus osaliselt eeltäidetud
- Hinnapakumisi pole enam vaja lisada, kuid kinnituste lehel tuleb kinnitada, et keskusega on õppeprogrammidel osalemine kooskõlastatud
- Õppeprogrammidel osalemise andmete tabel

Kooli ootused keskustele

- Asjakohast infot programmide kohta
- Selget rollijaotust – ootused õpetajale
- Keskkonnahariduse põhimõtetele vastavat eakohast programmi
- Sõbralikku ja asjatundlikku juhendajat
- Head keskkonna interpreteerimist/looduse vahendamist

Keskuse ootused koolidele

- Tutvuda tellitud programmi sisu ja eesmärkidega
- Selgitada õpilastele, et keskusesse minnakse õppima
- Anda õpilastele juhised ilmale vastava ja maastikul liikumiseks sobiva riietuse ja jalanõude kohta
- Mõelda läbi toitlustamine
- Väga oluline on pidada kinni kokkulepetest (kellaajad, programmi pikkus, grupi suurus)

Tegevused üldharidussüsteemi õpilastele – õppepäev/laager

- **Õppepäeva** või laagri korraldamine põhikooli- ja **gümnaasiumi**õpilastele ning looduse valdkonna huvikooli õpilastele
- Toetus **kuni 75 %** projekti kogueelarvest

Õppepäeva/laagri korraldamine

Õppepäeva/laagri läbiv teema on looduses toimuvate protsesside ja elurikkuse tundmaõppimine.

Tingimused:

- taotleja on projektis osalev haridusasutus või selle pidaja või huvikool;
- huvikool peab olema registreeritud www.ehis.ee ja tal peab olema looduse suuna õppekava;
- konkreetselt sõnastatud õpieesmärk, kava, sobiv asukoht;
- abikõlblikud kõik õppepäeva/laagri korraldamiseks vajalikud kulud, sh toitlustamine ainult omaosalusest.

Tegevused üldharidussüsteemi õpilastele – keskkonnaprojekt haridusasutuses

- Keskkonnaministeeriumi kodulehel prioriteetsena nimetatud loodus- või keskkonnateemat käsitlev
- Kestvus vähemalt üks õppeveerand
- Kaasatud kogu klass/rühm, kõik paralleelid, kogu kooliaste/lasteaed - terve projekti vältel sama sihtrühm
- Selles voorus eelistatud lasteaiad

Keskkonnaprojekt haridusasutuses

Projekti kohustuslikud elemendid on:

- teema seostamine kohalike ja globaalsete oludega;
- projektis osalejate käitumisharjumuste seostamine projekti teemaga;
- teema lõimitus eri eluvaldkondadega;
- haridusasutuste õpetajate keskkonnahariduslik täiendusõpe;
- koostööoskuse arendamine;
- projekti tulemuste visualiseeritud väljund ja selle esitlemine.

Teabekandjate loomine

Programmi eesmärgi täitmiseks toetatakse:

meediatoote, ajutise näituse, õppematerjali, trükise, nutilahenduse või keskkonnateadlikkust käsitleva uuringu loomist ja sihtrühmale kättesaadavaks tegemist.

Õppematerjalid peavad võimaldama sihipäraselt vahendada uuenevat keskkonnateavet väga laialdastele sihtgruppidele ja neid peab saama kasutada nii formaal- kui ka mitteformaalhariduses.

Ajutine näitus – ei ole püsiekspositsioon, seotud prioriteetsete teemadega, võib olla teisaldatav ning rändnäitus.

Koostöö edendamine üleriigilisel või rahvusvahelisel tasandil

- Loodus- ja keskkonnahariduskeskuste võrgustiku koostöö arendamist, sealhulgas säästvat arengut toetava hariduse alal täienduskoolituste korraldamist keskkonnahariduse spetsialistidele ning arendusprojektide elluviimist
- Säästvat arengut toetava hariduse alal üleriigilise haardega rahvusvaheliste projektide või programmide koordineerimist ja nendega seotud tegevusi.

2019 I voorus ei rahastata

- Loodus- ja keskkonnahariduskeskustesse õppematerjalide ja -vahendite loomine ja soetamine (§ 8 lg 4 p 4)

Eelarve

- **Sisseostetud asjad**

- **Sisseostetud teenus**

Nt transport, õppeprogrammide juhendamine, projektijuhtimine töövõtulepingu alusel.

- **Töötasukulu ja lähetuskulu**

Saab kajastada ainult töölepinguga töötava töötaja tasu ja sellelt tasult seadusandlikus korras arvestatud maksud.

- **Üldkulu**

Kuni 7% projekti abikõlblikust maksumusest, MTÜ ja SA kuni 10%.

Mitteabikõlblikud kulud (keskkonnateadlikkuse programm)

- Paviljonide, varjualuste, infotahvlite ehitus- ja remonditööd
- Toitlustamiskulu - KIK aktsepteerib toitlustamise kulu ainult omafinantseeringust
- Kontori-, majapidamis-, hooldus-, audio- ja visuaalse salvestamise ja esitamise ning muu sarnase tehnika soetuskulud
- Sõiduvahendite soetuskulud

Taotluste hindamine

- KIK teostab taotluste osas vastavushindamise - kontrollitakse taotluse ja taotleja vastavust määruses ja finantseerimise korras kehtestatud nõuetele
- Nõuetele vastavad taotlused edastatakse hindamiseks Keskkonnaministeeriumisse
- Otsused teeb KIK nõukogu

Soovitused

- Ära jäta taotluse esitamist viimasele minutile, võimalusel esita varem
- Eelarves toodud summad peavad vastama hinnapakkumistele
- Hinnapakkumised peavad olema lahti kirjutatud, nt ei sobi pakkumine laagriteenus, vaid sealt peab selguma, mida teenus sisaldab

Peale rahastusotsust

- 6 kuu jooksul tuleb KIKiga sõlmida sihtfinantseerimise leping (SFL)
- Tegevuste ja eelarve täpsustumine:
  - ✓ Mõtle tegevused, ajakava ja eelarve veelkord läbi
  - ✓ Muudatuste puhul pane need konkreetselt kirja ning esita KIKile SFL lisana
  - ✓ Toetuse summa vähendamisel koosta uus tegevuskava, mis lisa samuti SFL-le

Lepingud, SFL

- Maksmisega toetuse saajale – palju erinevaid tegevusi ja kulusi
- Maksmisega teostajale – kogu projekti tegevused tellitakse ühe-kahe lepingu raames
- Eraldi SFL vorm riigieelarvelistele asutustele (ministeeriumid ja nende allasutused, sh riigigümnaasiumid)

Lepingud, SFL - tähelepanekud

- Lõpptähtaeg – kindlasti üle vaadata ja viia vastavusse tegevuste ajakavaga (aruande koostamiseks ja esitamiseks lisaks üks kuu)
- Maksegraafik – planeerida maksed vastavalt projekti tegevustele ja ajakavale
- Lisad – hinnapakkumised/hankedokumendid, sõlmitud lepingud, muudatuste selgitused

Maksed (esitada KIKASes)

- Ettemakse – kuni 50% projekti eelarvest; peab olema põhjendatud
- Vahemakse – juba tehtud kulude eest
- Ainult kuludeklaratsioon – kulude deklareerimine ilma KIKi poolse väljamakseta
- Lõppmakse – vähemalt 20% toetusest; peale projekti tegevuste elluviimist ning kõigi kulude kajastamist raamatupidamises. Kaasneb lõpparuanne.

Muudatused

- Vaja KIKiga eelnevalt kooskõlastada:
  - võrreldes taotluses esitatud või SFL-s kokkulepitule muudatused projekti tegevustes, eelarves, tähtaegades.
- Eelnevat kooskõlastust pole vaja:
  - esitatud eelarve piires kululiigi suurenemine kuni 10%, kuid mitte suuremas summas kui 3200 eurot.
  - taotluse ja SFL summa väiksem kui 2000 eurot, eelarve piires. Põhjendused esitada SFL sõlmimisel või lõpparuandes.

Lõppmakse/lõpparuanne - tähelepanekud

- Kuludeklaratsioonis tehingu majanduslik sisu tuua välja selgelt ja arusaadavalt
- Maksmisel toetuse saajale pole kohustuslik lisada kuludokumenti
- Lisana esitatavad nimekirjad peavad kajastama tegelikult osalejaid, kuupäeva, ürituse/õppeprogrammi nimetust
- Tagasiside

Kontrollid / auditid

- Kohapealne kontroll – projekti jooksul
- Audit või järelkontroll – peale projekti lõppu, kuni 5 aastat

2019. aasta I taotlusvoorude algus: **12.02.2019**

2019. aasta I taotlusvoorude lõpp: **15.03.2019**

Vooru keskkonnateadlikkuse programmi eelarve on 2 300 000 eurot.

Taotlusi saab esitada infosüsteemis KIKAS

<https://kikas.kik.ee/>

Täna ja edu taotlemisel!

Angelika Verš

angelika.versh@kik.ee

tel: 627 4311

www.kik.ee

